

LIBRIS | Ion Țoanță
We know
books

„Rigor mortis”

roman

*Prefată de
Christian Crăciun*

E I K O N

București, 2023

Prefață:	
Autopsia societății (Christian Crăciun)	5
Balta de sânge (Prolog)	13
„Taci, nu mai plânge, o să fie bine...”! (Daniel)	17
„Eva nu l-a trădat pe Adam” (Daniel #2)	34
„Am sute de interogatorii la activ, soldate cu tot atâtea condamnări” (Procurorul)	44
„...profesionist în a da din coate, slujbaş de nădejde al Partidului Democrației...” (Președintele)	54
„...eu îi virez milioane în conturi, și vorbim de euro, iar el îmi netezește calea spre afaceri cu statul” (Corbu)	61
„...măi, tovarășe László, cum se traduce în românește numele tău”? (László Kovács)	71
„Evreica din Toledo” (Alberta Isaac)	85
„Avem, încă, foarte mulți polițiști onești, care vor să-și facă datoria, dar sunt împiedicați...” (Maiorul)	91
Jurnal apocrif Istoriile domnului maior (1)	99
(O incursiune în noapte) Jurnal apocrif. Istoriile domnului maior (2) (Drumul spre Ucraina)	105

„...cum le îmbină necuratul pe toate, ar zice bunica mea” (Daniel # 3)	112
„Dumnezeu are ceva comun cu socialismul” (Cicero(ne))	123
„Învierea lui Lazăr” (Izgonirea din Iad)	133
„Tocmai cei care erau la butoane, se jurau că nu știu nimic...” (Clara Lupășteanu)	159
Jurnal apocrif Istoriile domnului maior (3)	171
„... trăim într-o urbe mărunță, cu oameni săraci, fii deștept și ridică-te deasupra lor”! (New „capo di tutti capi” in town)	208
A fost o crimă, dublă crimă	216
„Eli, Eli, Lama Sabactani”! sau „Rigor mortis” (Epilog)	221

Balta de sânge (Prolog)

Sânge...

Sânge...

Sânge...

Sânge peste tot.

Totul era o baltă de sânge.

Un Univers maculat de roșu. O perdea purpurie care-mi estompa privirea. O mare de picături sângerii îmi întina ochii.

Uitasem cine eram, cum am ajuns aici sau ce se întâmplase, de fapt.

Sânge...

Timpul se oprise și secundele se amestecau unele cu altele într-un vacarm surd, imperceptibil.

O zeiță fantomă îmi întindea brațele fără formă și-mi farda fața în roșu.

Mi se derulau pe retină secvențe, *flash-back*-uri dintr-un film în care jucasem cândva, într-o viață.

În viața asta.

În ziua asta.

Iar filmul se rupea.

Repetabil.

Rapid.

Halucinant.

Incontrolabil.

— E aici, i-am găsit, unul e în viață! Aruncă arma! Pune arma jos, că trag fără somație! Hai, ușor, ușor, aruncă pistolul și-ntinde-te la pământ!

Hai, hai!

M-am trezit dintr-o reverie indefinită și am realizat că cineva mi se adresa, da, aveam o armă în mână. Am aruncat-o ușor sub amenințările bărbatului în uniformă, secondat de alți doi *tovarăși*.

M-au întins pe burtă, mi-au ținut mâinile, brutal, și mi-au pus cătușele.

Cine eram?

Ce făcusem, de fapt?

Ridicând ușor privirea am văzut pe cineva în balta purpurie căruia-i cursese de la gât sânge ca unui porc tăiat de Ignat, nu găseam alt termen de comparație. Doamne, am privit cu groază, era tata?

În stânga, alt bărbat zăcea într-o altă lăcărie de sânge, scurs tot de la gât. Eram într-o stare de perplexitate și nu realizam ce se întâmplase.

Unul dintre oamenii în uniformă a examinat cadavrele, pe rând, și a constatat:

— Moarte recentă, n-au intrat în *rigor mortis*. Chemați două *speciale* de la *legală*, câte una pentru fiecare cadavru, iar pe *criminal*... pardon, presupusul criminal, în luăm cu noi.

— Ridică-te, inculpat, îmi spuse, ai dreptul să nu declari nimic, e și spre binele tău, hai, hai, vei fi examinat și audiat chiar în noaptea asta. Așteptăm procurorul desemnat.

M-au ridicat cu greu având mâinile legate la spate. Începea o noapte apăsătoare.

M-au transportat într-o secție medicală, pus la perfuzor, mi se puneau întrebări absurde, în opinia mea, spre a-mi testa *sănătatea mintală*. Totul se învârtea ca un balon în derivă, iar când au constatat că mi-am revenit, cât de cât, au început alte întrebări:

— Numele și prenumele?

— Kovács Daniel.

— Numele părinților?

— Tata, László Kovács, mama, Alberta Isaac.

— Ai un tată ungar? Iar mama ta este...

Nu știu cât de relevantă era etnia, aș fi vrut să țip, să înțelegea acești arierăți în civil și-n uniformă albastră, *daaaa, tata*

e ungar, mama, jumătate evreică, iar eu sunt, prin filiație, româno-măghiaro-evreu!

— Da, tata *era*... am spus în șoaptă.

— Încearcă să-ți amintești, cât mai exact, cum ți-ai petrecut seara, toată seara, până la sosirea echipajului. Fără să te grăbești, avem toată noaptea la dispoziție.

Și mâine, poimâine...

— Îmi spuneți, vă rog, cine sunteți?

— Șerpoiu mă numesc, procurorul de caz, ai auzit de mine?

Atunci am intrat în vertij și planam în zborul dintr-un spațiu lugubru deasupra unei mulțimi abstracte, pătrunzând agonic într-un tunel fără sfârșit.

Levitând sub expertiza chintei *eforilor* am intrat implacabil într-un somn adânc...

„Taci, nu mai plânge,
o să fie bine...”!

(Daniel)

— Hai, Dane, scoal’, că au trecut copiii, hai, căci ne apucă prânzul mare! Îmbracă-te, mănâncă, și dă-i drumu’!

Acesta devenise *ceremonialul* cotidian.

Am sărit din pat, m-am aruncat în textilele sumare, era iulie, vacanța mare, mi-am pus tenișii cei noi, chinezești. Mama îmi cumpăra de fiecare dată teniși chiar la începutul vacanței pentru că aveam de alergat după vaci pe izlaz, apoi, după ce se termina iarba, aveam *învoire* să le ducem la păscut în pădure, prin zonele unde pătrundea soarele și ierburile erau *grase*.

Îmi luam o carte cu mine pentru că nu eram priceput la fotbal, iar prietenii mă puneau totdeauna în poartă, pe terenul improvizat într-o zonă mai netedă.

De aceea preferam să citesc așezat la umbra unuia dintre stejarii imenși care păzeau și umbreau izlazul.

IBRIS | We know books

Timpul se scurgea rapid, clepsidra funcționa ca un mecanism *perpetuum mobile*.

La ora prânzului ne îndreptam spre case, vacile fiind grăbite să-și alăpteze vițelușii care așteptau nerăbdători dar nu li se dădea decât o țâță-două, restul rămânând ca *mulsoare* pentru *ai casei*.

După masa de prânz aveam dreptul la somn de voie, urcam în fânarul cu nutreț proaspăt unde, peste o țoală (pătură de lână țesută la război) mă așezam și citeam.

Nu dormeam mereu, de „vină” fiind lectura care mă stimula și mă arunca în universul magic al literelor.

Și iarăși, după un ritual bine stabilit, în jurul orei 16,00 porneam vitele la izlaz până seara.

Eram, oare, fericit?

N-am găsit vreodată răspunsul.

Sau, dacă am fost, când s-a întâmplat asta?

Dacă greșeam, copil fiind, nu găseam iertare de la mama, ea avea tot timpul o nuielușă cu care mă atingea dureros. Fără milă, parcă nu-mi mai era mamă.

Uneori chiar mă gândeam că nu-mi este mama adevărată, atât de neîndurătoare era cu mine.

Plângeam, iar ea mă lovea și mai tare.

— *Ai tăcut?* striga. Și mă *altoia* până când încetam să mai plâng, sufocat de suspine.

— *Unde dă mama, crește sau eu te-am făcut, eu te omor,* îmi repeta adesea.

Nu eram ușă de biserică, dar nici cel mai rău copil.

Când ea considera că am greșit grav, avea măsura propriei judecăți, mă *raporta* tatei, duminica, ziua când *family boss* venea acasă de pe șantierul hidrotehnic.

Iar el, fără să scoată vreun cuvânt, își desfăcea, calm, curea-ua de la pantaloni, privindu-mă cu sadism.

Îmi spunea zâmbind sarcastic *gyere ide*¹ și devenea bărbatul dur față de propriul copil.

Avea sânge de ungur, cred că înaintașul său, *Attila*, se mândrea cu el. Iar lovitura de curea era tare dureroasă, mulți știu, dar nu vor să-și amintească.

Dar nu mi-am urât părinții, niciodată, nici când au fost împreună, și nici după ce s-au despărțit. Practic, ei au fost îngerii păzitori care mi-au asigurat o masă caldă, un pat în care să dorm și haine în care să umblu spre a nu-mi face *neamul de râs*.

Într-o vară fadă, sufocant de călduroasă, pe șantier, tata a urcat la volanul unei *bascule*, având permis de conducere, nu de alcool, și cu alte șapte persoane au plecat în oraș să bea o *bere la halbă*.

La întoarcere, într-o rătăcire de sorginte bahică, s-a încadrat greșit la o curbă și camionul s-a răsturnat.

Toți au fost răniți, iar unul, din păcate, a decedat în drum spre spital.

Vinovat a fost, în opinia procurorului și a judecătorului, tata, condamnat pentru asta la trei ani închisoare.

Au urmat zile halucinante, odată cu dispariția singurului venit al familiei.

În vreme ce mama a fost mai tot timpul plecată pe la *judecăți* spre a solicita instanței o pedeapsă mai blândă, eu rămăsesem efectiv singur.

¹ „vino aici” (în maghiară).

— *Trei ani e cea mai blândă pedeapsă, femeie, i-a explicat judecătorul.*

L-am băgat la omor prin imprudență și am ținut cont că are o familie de întreținut.

Am suportat, încă de atunci, urgisita solitudine. Veneam de la școală singur, găseam casa pustie, iar în timpul iernii era cel mai greu.

Fiind frig peste tot, făceam focul, *plita* se încingea în cel puțin cinci minute, încă nu se punea problema buteliei de aragaz. Aș fi vrut să-mi încălzesc ceva de mâncare, dar animalele curții mă simțeau și mă *chemau* în felul lor.

Aduceam apă pentru vacă și vițel de la o fântână aflată la 50 de metri distanță de casă.

Apoi urcam în fânar și, printr-o ușă special amenajată, aruncam fân în ieslea vitelor. Pentru porc era mai simplu, îi puneam în troacă un castron cu boabe, ca și la găini, de altfel.

Reintram în casă, era cald, deja. Voiam să mănânc dar începeam să plâng labișian. Da, cu sentimentul unui renegat, mâncam și plângeam.

Secvențe dintr-un film deprimant, arhivat în cinemateca dintr-o întâmplare gri.

Tare voiam să dorm puțin, însă trebuia să mă pregătesc pentru a doua zi la școală, întotdeauna *am mers bine cu cartea*.

Spre seară venea bunica mea, care locuia în apropiere, mulgea vaca, apoi controla dacă totul este în *regulă* și mă poftea, seara, la masă, mâncam împreună cu ei.

Era cea mai bună bunică, mă mângâia pe cap și-mi șoptea tandru:

— Taci, nu mai plânge, o să fie bine, ai încredere în bunul Dumnezeu!

Da, Dumnezeu mi-a dat totul. Încredere, putere, speranță, Lui i-am mărturisit toate dorințele și L-am rugat să aibă grijă, nu de mine, ci de părinții mei, căci prin ei trăiam și eu. Sămânța creștinismului încolțise în Universul meu lăuntric.

Relația mea cu Dumnezeu a fost una specială, nemărturisită semenilor.

Am îndurat adesea suferințe, dureri, acuzații pe nedrept, minciuni, calomnii și înșelătorii, dar mereu am avut răbdare, El mi-a călăuzit pașii, mi-a arătat Calea, Viața, Adevărul. Chiar și atunci când începusem să am îndoieli, El era acolo, cu mine, coborând cu harul Său.

Iar îndoielile, încercările, hazardul, au pus ochii pe mine probându-mi limitele răbdării, fatalitatea fiindu-mi parteneră la jocul din deșertul de catifea, când piesele albe le înfruntau pe cele negre. Miza fiind, de fiecare dată, eu.

Aici intervenea, la ceasul de cumpănă, *Făcătorul Cerului și al pământului*, oferindu-mi tainicul drog existențial, cuminecătura viețuirii, *încă nu-i vremea*, șoptea conspirativ, *o luptă-i viața, deci te luptă*, parcă cita armonios din Coșbuc.²

În clasa a cincea am trecut de la școala primară la altă unitate organizatorică, de la un *dascăl*, la grupul de profesori pentru fiecare materie. Ca dirigintă ne-a fost repartizată chiar profesoara de română, aflată în primul său an profesional.

² *Lupta vicțiilor*, George Coșbuc

A fost o revelație.

Ne-a ajutat să pătrundem în tainele minunate ale gramaticii.

Mi-a dat aripi, profitând de pasiunea mea pentru lectură, descoperind, totodată, plăcerea imanentă de a scrie. La început schițam compuneri pe o temă dată, apoi am trecut la compoziții libere, toate notate cu 10. Atunci s-a produs declicul.

*De-mi părea bine? Dar se-nțelege că-mi părea bine*³, îl simțeam și pe Slavici că e de partea mea.

Când *orologiul* a bătut incitator, am ales să-mi fac drum, *messianic*, în *templul cărții*, la biblioteca școlii.

Nu trebuia să ai bani pentru a cumpăra cărți, aici găseai tot ce avea mai valoros literatura română și universală. Așa l-am întâlnit, printre alții, între paginile bine copertate, pe domnul Cehov, care mi-a fost mentor *all life long*⁴.

La început îi citeam povestirile scurte, peste care presărase mult umor, dar profesoara mi-a recomandat *Salonul nr 6*⁵, ce moment înălțător! Euforic, pentru *first impression*⁶, am făcut pași alături de autor prin *scaietii, urzici și cînepă sălbatică* pentru a intra pe *cărarea îngustă în pavilion*⁷.

În vremea exilului său, după scandalul din toamna lui 1972 generat de spectacolul cu piesa *Revizorul*⁸, interzis după trei spectacole la Teatrul L. S. Bulandra, genialul Lucian Pintilie a fost invitat de Televiziunea iugoslavă să ecranizeze *Salonul Nr. 6*⁹.

³ *Budulea Taichii*, Ioan Slavici, 1880.

⁴ „toată viața” (eng.).

⁵ *Salonul Nr. 6*, Anton Pavlovici Cehov, 1892.

⁶ „prima impresie” (eng.).

⁷ Din *Salonul Nr. 6*.

⁸ *Revizorul (Pevuzop)*, Nikolai Gogol, 1836.

⁹ *Salonul Nr. 6 (Paviljon VI)*, Lucian Pintilie, 1978.